Handreiking presentatie structureel begrotingssaldo

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Doel van deze handreiking is de presentatie van het structureel begrotingssaldo in de gemeentebegroting te optimaliseren. De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is (Gemeentewet artikel 189). Om de raad in staat te stellen deze taak te verrichten, is het essentieel dat de begroting een inzichtelijke presentatie van het structureel begrotingssaldo bevat. Met deze handreiking beogen wij de kwaliteit van de besluitvorming door de raad te vergroten.

Vanuit onze rol als toezichthouder constateren wij dat (nog) niet alle Brabantse gemeentebegrotingen een (inzichtelijke) presentatie van het structureel begrotingssaldo bevatten. Door het ontbreken hiervan is het voor de raad wellicht niet voldoende helder wat nu feitelijk het structureel saldo is van de begroting die de raad vaststelt.

Bij het saldo van het totaal van de programma's worden de algemene dekkingsmiddelen opgeteld omdat dit een inkomstenbron is voor de gemeente. Hierop worden de lasten van overhead, vennootschapsbelasting en een bedrag onvoorzien in mindering gebracht. Hieruit volgt het subtotaal van de programma's .

Dit zijn de baten en lasten die zich in het algemeen gedurende maximaal drie jaar voordoen (notitie BBV incidentele en structurele baten en lasten). Volgens artikel 19, lid c van het BBV moet het overzicht van incidentele baten en lasten compleet zijn en dient dit overzicht te worden betrokken bij de bepaling van het structureel begrotingssaldo.

Structurele baten en lasten

De begroting bevat zowel incidentele als structurele baten en lasten. De structurele baten en lasten zijn regel (ze omvatten het overgrote deel van de begroting) en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering op die algemene regel. Structurele baten en lasten zijn de baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting en meerjarenraming zijn opgenomen. Voorbeelden van structurele baten zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de inkomsten uit de OZB. Voorbeelden van structurele lasten zijn: de personeelslasten van de vaste formatie en de reguliere onderhoudskosten van de kapitaalgoederen. De structurele baten en lasten kunnen uiteraard wel per jaar in omvang variëren.

Format presentatie van het structureel begroting
Programma 1
Programma 2
Programma 3
Programma 4
Totaal van de programma's
Overzicht algemene dekkingsmiddelen
Overzicht overhead
Bedrag heffing vennootschapsbelasting
Bedrag voor onvoorzien
Subtotaal programma's (inclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien)
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves
Geraamd resultaat
Incidentele baten en lasten
Structureel begrotingssaldo

In onderstaand schema een weergave van een aantal veel v
tele baten en lasten thuishoren.

Incidentele baten en lasten
Lasten
Incidentele toevoeging aan reserves.
Verliezen uit grondexploitaties.
Bijzondere verstrekte subsidies.
Tijdelijke inhuur van personeel.
Tijdelijke huisvesting van een school.

Wij raden aan in het vaststellingsbesluit alle financiële gevo
nemen en onderscheid te maken tussen incidentele en struc

Voordelen van een goede presentatie van het structureel begrotingssaldo zijn:

- De raad krijgt een helder inzicht in de structurele begrotingsruimte die vrij aanwendbaar is, bijvoorbeeld voor structureel nieuw beleid.
- De raad wordt niet verrast door structurele begrotingstekorten. Daarmee worden onaangename verrassingen, zoals extra bezuinigingsoperaties en lastenverzwaringen, voorkomen.

Wij adviseren om bijgaand format voor de presentatie van het structureel begrotingssaldo te gebruiken. Dit model geeft geheel invulling aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording i.c. artikel 17 BBV.

ssaldo

Lasten	Baten	Saldo
€ 2.000.000	€ 400.000	-/- € 1.600.000
€ 16.000.000	€ 4.000.000	-/- € 12.000.000
€ 5.000.000	€ 2.500.000	-/- € 2.500.000
€ 3.800.000	€ 1.500.000	-/- € 2.300.000
€ 26.800.000	€ 8.400.000	-/- € 18.400.000
€ 200.000	€ 24.740.000	€ 24.540.000
€ 7.200.000		-/- € 7.200.000
€ 300.000		-/- € 300.000
€ 100.000		-/- € 100.000
€ 34.600.000	€ 33.140.000	-/- € 1.460.000
€ 40.000	€ 1.700.000	€ 1.660.000
€ 34.640.000	€ 34.840.000	€ 200.000
€ 400.000	€ 550.000	-/-€ 150.000
		€ 50.000

voorkomende posten die specifiek op de lijst van inciden-

Baten
Incidentele onttrekking aan reserves.
Winsten uit grondexploitaties.
Bijzondere ontvangen subsidies en (specifieke) uitkeringen.
Opbrengst verkoop groenstroken.
Geraamde onderuitputting kapitaallasten.

olgen van begrotingswijzigingen en amendementen mee te turele effecten daarvan.

Onttrekkingen aan en stortingen in reserves hebben in het algemeen een incidenteel karakter. In veel gevallen zijn deze onttrekkingen aan de reserves bedoeld om er incidentele lasten mee te dekken. Het verdient sterke aanbeveling om deze onttrekkingen als baten op het overzicht van incidentele baten en lasten op te nemen.
In een aantal specifieke gevallen hebben mutaties in de reserves echter een structureel karakter, bijvoorbeeld dekkingsreserves kapitaallasten. Daarom is voorgeschreven in artikel 19 lid d van het BBV dat deze structurele mutaties in de reserves op een apart overzicht worden opgenomen. Hierop moeten alle mutaties in de reserves worden vermeld die een structureel karakter hebben.
Idealiter zijn alle geraamde mutaties in de reserves dus terug te vinden op het overzicht van incidentele baten en lasten óf op het overzicht van de structurele mutaties in de reserves.

Toezicht door provincie

Wij toetsen voor elke jaarschijf van de (meerjaren)begroting afzonderlijk of er sprake is van een structureel sluitende (meerjaren) begroting. Als het begrotingsjaar (naar ons oordeel) niet structureel sluitend is ingediend, baseren wij ons oordeel over de vorm van toezicht op het structureel begrotingssaldo in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming. Indien een gemeente het voldoende aannemelijk kan maken dat het structurele begrotingsevenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wordt hersteld, kan een gemeente alsnog voor de repressieve toezichtvorm in aanmerking komen. Als dat niet het geval is, dan wordt het traject voor het preventieve toezicht opgestart. Meer informatie vindt u in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 'Kwestie van evenwicht'.

Samen werken aan een sterk openbaar bestuur

Door toezicht te houden op gemeenten draagt de provincie bij aan een sterk openbaar bestuur en een bestendig en veilig Brabant. Financieel toezicht door de provincie helpt bij het bevorderen van een gezonde financiële positie van gemeenten. De horizontale vormen van controle en verantwoording staan voorop. Het toezicht is sober en op afstand waar het kan, stevig waar het moet.
Respect voor de eigen verantwoordelijkheid van besturen en raden is het uitgangspunt.

Met vragen over deze handreiking kunt u contact opnemen met

Teco Noordegraaf	tnoordegraaf@brabant.nl	073 680 83 50
Raschid Karamat Ali	rkaramatali@brabant.nl	073 680 80 85
Mieke Jansen-Sluijter	msluijter@brabant.nl	073 681 20 15
Jan Pieter Darwinkel	jdarwinkel@brabant.nl	073 681 23 19

Meer informatie over het Interbestuurlijk toezicht van de provincie Noord-Brabant vindt u op www.brabant.nl/ibt

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl